

GAZETA LWOWSKA

W Piątek

N^{ro}. 14.

4. Lutego 1820.

Wiadomości krajowe.

Z Wiednia dnia 21. Stycznia. — Dzisiaj odprawiono dwunaste obrady Zgromadzonych tu Pełnomocników Gabinetów Niemieckich w gmachu C. K. Kancelaryi Nadworney.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki Północney.

Dnia 7. Grudnia przestał Prezydent Zjednoczonych Stanów Kongressowi obraz obecnego stanu Państwa w następującej treści:

„Podając W Panom obraz wypadków zasłych od ostatniego posiedzenia, z żalem wyznać muszę, iż wiele z pierwszych naszych miast ucierpiały przez choroby, średnie i południowe Prowincyje przez nadzwyczajne posuchy i że przeszkody w naszym urządzeniu skarbowem mniej lub więcej miały szkodliwy wpływ na kredyt publiczny. Atoli stan zdrowia w miastach naszych jest już przywrócony, plody ostatnich żniw wystarczą nie tylko na potrzeby krajowe lecz i nawyóz, papiery publicane zaczynają znowu być w należytym obieg.“

„Z żalem donoszę Kongressowi, iż zawarty między Zjednoczonymi Stanami a Hiszpanią traktat przyjaźielski i oznaczający granice nie został przez Jego Katolicką Królewską Mość ratyfikowany; sądze, iż wszystkie czynności mające związek z tym wypadkiem udzielić powinienem Kongressowi.“ — Prezydent wyraża dalej o daremnych usiłowaniach, które czynił Posel Zjednoczonych Stanów w Hiszpanii i o zbaczających odpowiedzialności Rządu Hiszpańskiego. — Przyczynę, dla której według oświadczenia tego Rządu nie chciano ratyfikować traktatu, podaje, iż Zjednoczone Stany sprzyjały przedsięwziętej wyprawie przeciwko Prowincyi Texas; Jego Katolicka Królewská Mość przyrzekł wysłać Posła dla zasiągnięcia w tej mierze objaśnienia. — „Dokumenta załączone w niniejszem uwiadomieniu „mówi dalej Prezy-

dent“ dowiedzą, iż ociąganie się ze strony Rządu Hiszpańskiego, pochodzi z warunku 8 artykułu, tyczącego się prawnych nadań wszystkich krain we Florydzie, które przez Jego Królewską Mość pierwej nie były rozdane. Nie oznaczono w prawdzie czasu tych nadań, ale wiadomo jest, iż te dopiero po ułożeniu tego 8 artykułu nastąpiły, przez który ustaloną została nieważność wszystkich podobnych nadań.“

„Co się dotyczy przywiedzonego zezwolenia na wyprawę przeciwko Texas, wiadomo jest, iż podejmowane przedsięwzięcia przez niektórych awanturników ostatniego lata, zniszczone zostały przez istniejące Władze Zjednoczonych Stanów w owych okolicach. Jawne te czynności przekonają każdego bezstronnego człowieka, iż Rząd Hiszpański nie miał żadney zasady do ociągania się w podpisaniu traktatu a przez to wyrządził nową niesłuszność Zjednoczonym Stanom. Jeżeli Hiszpania ma zamiar wysłać innego Ministra, czemuż tego nie uczyniła w owym czasie wyznaczonym do ratyfikacji? „Pozna każdy, iż gdyby Zjednoczone Stany żądały były zdobyciów i powiększenia się, nie miałyby więc przyczyny zawierać układów. — Postępowanie Hiszpanii upoważnia nas do działania bez ochrony, lecz my rządaliśmy się zawsze, umiarkowaniem i sprawiedliwością.“

„W tem tedy nieporozumieniu się zostawiam do rostrzygnięcia Kongressowi pytanie, czyliby nie przystało postąpić Zjednoczonym Stanom i wykonać warunki układów, tak, jak gdyby one przez Hiszpanią zatwierdzone były. . . Z zadowoleniem widzieliśmy, iż Rząd Hiszpański nie był przez żadne inne Mocarstwo Europejskie w tej mierze wspierany, owszem życzenia i chęci tak Francyi jak Anglii były iednoznaczne i nie dwoyznaczne, ażeby traktat został ratyfikowany; mamy powód do wierzenia, iż życzenia Rossyi podobnież oświadczone były.“

„W wojnie domowej Hiszpanii z iey osadami staraliśmy się najusilniej zachować

dokładnie przyjęte zasady neutralności i z tego powodu sądziemy podać Kongressowi do naradzenia się, czyliby nie należało prawo to przyrzec na ternżeniejszym posiedzeniu.“

„Polecając Kongressowi wykonanie warunków traktatu, przez zajęcie odstąpionych nam Prowincyi, sądziemy oraz przełożyć potrzebę, iż prawa, któreby Kongres w tym względzie uchwalił, powinny być prowizorycznymi i wykonanie tych zawieszonem zostało pod odpowiedzialnością Władzy wykonawczej a to dla tego, aby Hiszpanii dać czas i sposobność powzięcia obiasnień, które za potrzebne osądziła. Tymczasem istnieją stosunki przyjacielskie między Zjednoczonemi Stanami a Hiszpanią.“

Hiszpania.

Ażebymy ziemio płodom rolnictwa, będącym teraz bardzo w niskiej cenie w Hiszpanii, ku ułatwieniu opłacających podatki nadać większą wartość, odpowiadającą stosunkowi podatków i kosztów na uprawę roli żonych, tudzież innych przedmiotów handlu i przemysłu, zezwolił Król na pędzenie oliwy ze wszystkiego rodzaju zboża i maki Hiszpańskiej, od oliwy ma być pobierana bardzo mała opłata. W tymże samem czasie wydał Król rozporządzenie, iż od każdego cełnara zboża przybywającego pod banderą Hiszpańską pobierać należy 18 realów, gdy zaś pod obcą banderą po 20. Urządzenie to zmusi zapewne wiele morskich Prowincyi zprowadzania potrzebnego zboża z zewnątrz Prowincyi Hiszpańskich, które dotąd takowe z zagranicy sprowadzały. Z tem wszystkim dowóz tak jest ciężki w Hiszpanii, że Prowincye Biskajskie, graniczące z Kastylią, gdzie zboże prawie żadney nie ma ceny, znajdują większą korzyść w sprowadzaniu takowego morzem z Francyi osobiwie z Bretanii, aniżeliby takowe kupować mieli w Valladolidzie lub Burgos.

Listy z Madrytu z d. 22. Grudnia umieszczone w gazetach Angielskich donoszą, że Jenerał Vives udadź się ma do Zjednoczonych Stanów jako Minister Pełnomocny, popłynie i w liczny orszak w którym ma być dwóch Officerów wyższej rangi.

Wielka Brytania i Irlandya.

Ważną jest bardzo prosba wniesiona przez P. Irving w Izbie niższej od kilkunastu kupców Londyńskich, w celu zesłania śledztwa dla usunięcia ograniczeń handlu. Uderzająca jest między innymi ta uwaga, że Amery-

kanie jak i inni Codzikiem pilnie korzystają z pewnych małych gałęzi handlu Wsebo-dnio-Indyjskiego, które kompania Wschodnio-Indyjska zaniechwać musi, ponieważ większe zięgają na siebie całą ich uwagę i potrzebują niezmiernych nakładów, również, że wyięci są wszyscy inni kupcy Angielscy na mocy przywileju tej kompanii. Nayszkodliwszą jest, iż kompania prowadzi handel wyłączny do Chin, o który atoli tak mało dba, iż ten powiększający część przechodzi do Amerykanów. — Proszący żądają, aby kupcy Angielscy sprowadzający herbatę z Chin przeznaczoną dla statego ładu, składali takową w Anglii, ponieważ włożone kapitały w ten handel przynoszą teraz innym krajom korzyści.

Francya.

Dowódca pierwszej wojskowej dywizyi wydał rozkaz, do wszystkich znajdujących się i przybywających wojskowych do Paryża, czyli to są w czynnej służbie lub nie, aby w 48 godzinach w jenerałnym Sztabie dywizyi stawili i należycie wywiedli się w przeciwnym zaś razie podlegać będą ustawom karności wojskowej.

Monitor zapewnia, iż z tego co dotąd wiedzieć możemy, ilość niestających podatków w roku 1819 wynosić ma 187 milionów podczas, kiedy ta w roku 1818 wynosiła 175,418,946 franków, a to podług rachunków ogłoszonych drukiem a przełożonych Izbie Deputowanych.

Nowe dzieło wyszło w Paryżu zięgane teraz wielką uwagę, tytuł jego jest (*Mémoires pour servir a l'histoire de France en 1815, avec le plan de la bataille de Mont-Saint-Jean*) „Pamiętniki służące do historyi Francyi z roku 1815 z planem bitwy pod Mont-Saint-Jean. Wydawca P. Barrois oświadcza, iż to dzieło miało początkowie tytuł: Drugi rękopism nadesłany z wyspy S. Heleny, Pamiętniki i t. d. Doktor O'Meara, w którego ręku złożony był ten rękopism, powierzył go wydawcy do wydrukowania, lecz ten, osądził za rzecz potrzebną opuścić pierwszą część tego pisma, ażeby nie rozdrażnić dawnego i znieawiedzonego wspomnienia.

Pismo to zagrabiane zostało w Paryżu. Wyszło byto ieszcze i inne pismo tego rodzaju, w Paryżu pod tytułem: *Maximes et Pensées du prisonnier de St. Hélène, manuscrit trouvé dans les papiers de Las Casas, traduit de l'anglois*, zdania i myśli więźnia na wyspie St. Heleny, rękopism znaleziony między papierami Hrabiego de Las Casas, przełożony z Angielskiego.

R o s s y i a.

Z Petersburga d. 30. Grudnia. — N. Cesarz Jmó wydał następujący reshrypt tyczący się taryffy powszechney:

Sy Alexander I. etc.

Przez Ukaz Nasz dany Senatowi rządzącemu w dniu 4/16. Października r. k. obwiłiśmy uroczyście, iż od czasu połączenia Królestwa Polskiego z Cesarstwem Wszelch Rosssy iedynym celem troskliwości Naszey było to: aby stan kwitnący handlu i przemysłu obu tych Państw oprzeć na zupełney i wzajemney khorzysei wiernych Poddanych Naszych; a praeto nie przestawaliśmy ułatwiać im wzajemne w tey mierze stosunki i wszelkie usuwać trudności.

Teraz w skutek traktatu przyjacielskiego zswartego w Wiedniu w dniach 21. Kwietnia i 3. Maja 1815 roku między Nami a NN. Cesarzem Jmcią Austtyiackim i Królem Jmcią Pruskim, ustanowiona była w Warszawie nmyślns Kommissyia, złożona z Kommissarzy Rosssyjskich, Polskich, Austtyiackich i Pruskich, która za zgodą wzajemną ułożyła taryffę na przywóz i wywóz towarów do Królestwa Polskiego i wcielonych do Rosssy Gubernii zaobodnich, niemniey też do Prowincyi niegdys Królestwa Polskiego, a dziś należących do Austtyi lub Pruss.

Gdy projekt takowy był Nam przedstawiony, rozkazaliśmy zgodzić go z taryffą wydaną dla Rosssy co do handlu Europeyskiego, aby tym sposobem ułożyć iedną tylko taryffę tak dla Cesarstwa Rosssyjskiego i dla Królestwa Polskiego. Całą tę sprawę ieszcze w roku 1817 poruczyliśmy Kommissyji bmyślnie na ten przedmiot z członków rządu Rosssyjskiego i Polskiego złożoney, pod przewodnictwem Ministra skarbu i przychodów. Z powodu okoliczności; iakie się przy tem znalazły, potrzeba było znowu wejść w układy z Dworami Austtyiackim i Pruskim. Te układy zakończone zostały konwencyami dodatkowemi, zawartemi z Austtyją w dniu 8mym Sierpnia a z Prusami 7. Grudnia 1818 roku.

Taryffa powszechna dla Cesarstwa Rosssyjskiego co do handlu Europeyskiego ułożona w skutek rzeczonych traktatów i konwencyi dodatkowych, była Nam przedstawiona przez Ministra skarbu i przychodów, któremu rozkazaliśmy; aby ją podał na rozpatrzenie Radzie Państwa.

Teraz przychyliwszy się do zdania Rady Państwa i potwierdziwszy własnoręcznym podpisem Naszym przez też Radę przeyrzaną taryffę, Rozkazujemy: 1) Tę powszechną taryffę ze wszystkimi do niey należącemi przy-

pisami doprowadzić do skutku od czasu wyznaczónego w prawidłach do niey dołączonych, to iest, od pierwszego Stycznia 1820 roku. 2) Opłaty ustanowione na cłach portowych i lądowych tudzież w rozmaitych tego rodzaju miejscach, równie też istniejące przy kwarantynie ustanowionej przez doład naywyżey zatwierdzoney w dniu 7. Lipca 1800. r. iako też i te co są przez szczególne ukazy i postanowienia przeznaczone na rzecz miast i magazynów zbożowych w Archangelu, Teodozyi i Taganrogu; na maiaki po morzu Azofskiem; na rzecz Lyceum Richelieu w Odessie i wszelkie pod rozmaitemi nazwaniami pobierane z okrętów w portach Bałtyckich znoszą się zupełnie i całkowicie. 3) Opłata z produktów niewyrobionych Rosssyjskich pobierana na rzecz związku wewnętrznego w skutek ukazu z dnia 2. Marca 1818. roku, przy komorach celnych na rzekach Niemnie i Bugu, także się znosi; i 4) Uważywszy, że pobieranie opłat od przywożących się towarów naznacza się taryffą teraz stanowiącą się w zupełnie innym sposobie, aniżeli to było dotąd, stanowimy ninieyszém, iż gdy kupcy podający objaśnienia o towarach nie oznaczają wagi, a tylko miarę i liczbę takich towarów, które w handlu przedsię się na miarę i liczbę, a opłaty wnoszą od wagi, w takim zdarzeniu wolni są od wszelkiej odpowiedzialności przez sześć miesięcy, począwszy od 1. Stycznia 1820. roku. Po upłyniczym zaś tym terminie, podania kupców mają być zgodne z prawidłami w ustawach celnych przepisanimi.

W Petersburgu d. 29. Listop. 1819. r.

(podpisano) Alexander.

(Prawidła powszeckne dla taryff w Komorach celnych Rosssyjskich do numeru następującego.)

K r a k ó w.

Z Krakowa dnia 16go Stycznia. —

W dalszym ciągu sessyi Seymowej dnia 5go Stycznia po przyjęciu budżetu wydatków krajn na rok 1820/21 Reprezentant Hrabia Stądniccki przydujący w Kommissyji Skarbowey zabrawszy głos przedstawił, iż Kommissyia Skarbowa starając się zastosować wydatki do przychodów krajn, nie znalazła się być szczęśliwą, aczkolwiek podatki nie zostały pomnożone, przynieść ulgi mieszkańcom krajn w dotychczasowych ciężarach; zostaje to szczęście dla przyszłej reprezentacyi, która znajdzie kraj w tem położeniu, iż przez dochód z wydzierżawienia prawa wyłącznego przedawania w tym krajn soli, której dzierżawy kontrakt kończy się, pomnożony zostanie budżet przychodów, gdy dzierżawa dalsza przez publiczną

licytacją przedsięwzięta będzie, o której skutku, w przekonaniu o dobrych chęciach rządzącego Senatu, wątpić nie można. Dochód ten przez licytacją co do ilości powiększony postawi przyszłą reprezentacją w możności zniesienia istnącego podatku osobistego; dla nas pozostaje przynajmniej ta zasługa, że przedstawiając środki do pomnożenia dochodu krajowego, publiczności je ogłaszamy. — Następnie wprowadzony został projekt nadający zdolność hipoteki i moc egzekucyjną kontraktom przez Kommissyją Włociańską co do dzierżaw wiecznych (Erbpacht) i zamiany dziesięcin wydanym. Po odczytaniu projektu i opinii Kommissyi prawodawczej za przyjęciem tegoż, Reprezentant Piekarski przezydujący w Kommissyi prawodawczej czytał uwagi swe popierające projekt. Po niejakich uwagach, wezwał Marszałek Izbę do oświadczenia się za lub przeciw projektowi; a gdy nie było jednogłośności, z sekretnego kreskowania okazało się za projektem głosów 20 przeciwko 13. Dla braku zatem większości art. 135tym Konstytucyi przepisanej, JW. Marszałek ogłosił, iż projekt jest odrzucony.

Na Sessyi dnia 7go Stycznia Sekretarz przeczytał projekt prawa, w którym rządzący Senat pragnął usunąć wszelkie powody do uzaleń o przeciążenie, wynikające z klasyfikacyi indywidualnych kontrybuentów podatku osobisto-klassyčno-przemysłowego ustawą Seymową z roku 1817 w oznaczonym art. 3. stosunku równości uchwalonego, a przez to samo zbliżyć się do ściślejszej w indywidualnym rozkładzie słuszności, przedstawiał dodatkowo rozporządzenia odnoszące się do tego, iż 1) każda osoba w dwóch lub więcej klassach według dotychczasowych zasad z osobistey własności mieścić się mogąca, z każdej w szczególności klasy do podatku osobistego według własności swojej pociągnięta być powinna, a szczególowa tym sposobem opłata razem zebrała i na kontrybuentów oznaczona, do Skarbu wniesiona być ma. — 2) Oznaczona tym sposobem należność podatku osobisto-klassyčno-przemysłowego kontrybuenta dotykająca, nie ma przechodzić sumy 200 Złp. indywidualnie, jako maximum uważanej. 3) Gdyby z spisu kontrybuentów do podatku osobisto-klassyčno-przemysłowego okazało się, iż jedna lub druga osoba posiada dochody, lub inny iakr prowadzi przemysł, czy zatrudnienie zarobkowe, któregooby dotychczasowa klasyfikacya wyrażenie nie obejmowała, wtedy osoba takowa winna być pociągnięta do opłaty podatku z tej klasy i z takiego przedmiotu, z jakim iey ro-

dzay zarobkowego zatrudnienia najwięcej ma styczności lub podobieństwa. — 4) Gdy nadto nylepsze prawodawcy zamiary, ku zbliżeniu się do najściślejszey równości dążące, mogłyby łatwą być udaremnionemi, gdyby na dokładne spisanie kontrybuentów należnego nie dawano barzenia; przeto Wóyci Gmin za niedokładność spisu tak dalece z osoby i z majątku będą odpowiedzialnymi, iż w przypadku nierzetelności z umyśtu popełnionej, przez Senat Rządzący w urzędzie zawieszonymi, i do wynagrodzenia szkód przez to Skarbowi zarządzonych pociągniętymi być będą mogli. 5) Zważając nakoniec, iż osoby jednego stanu i zatrudnienia według swych osobistych własności do opłaty podatku z pewney klasy powołani, jako to: właściciele domów, tudzież profesyjonisci, nie jednakowy udział majątku lub dochodów posiadają, gdy tym czasem do równey bywają pociągani opłaty podatku, przeto zaradzając takowey nierówności i sprawiedliwym uzaleniom o przeciążenie, postanowiono: iż na przyszłość tak co do właścicieli domów w mieście Krakowie i iego Przedmieściach, tudzież w miasteczkach okręgowych, jako też co do kongregacyi, towarzystw, cechów i wszelkich innych zgromadzeń oddzielna odbywać się winna subrepartycya podatku, jako z nadesłanych spisów przez biuro rachuby w ogólney summie, po ustanowieniu jedności klassowej, wynalezioną zostanie. 6) Subrepartycyją powyżey dozwoloną skutecznieć będą co do właścicieli domów, Wóyt Gminy właściwey łącznie z dwoma obywatelami właścicielami przez Senat do tej czynności powołanymi, i na tenże koniec przysięgą stosowną zobowiązanymi, zaś co do kongregacyi, towarzystw, cechów i wszelkich innych dotąd znanych zgromadzeń, Wóyt Gminy, w którego obwodzie mieszka starszy lub przełożony łącznie z podstarszym, również przysięgą zobowiązanymi. Kommissyie takowe do rozkładów uorganizowane zachować winny przy subrepartycyjach trzy klasy. — Subrepartycyie tym sposobem estatecznie zdziałane, i przez Senat zatwierdzone, posłużą klassom publicznym za tabelle do poboru podatku. — Projekt ten zgodnie z opinią Kommissyi Skarbowey Izba Prawodawcza jednomyślnie przyjąwszy, w prawo zatwierdziła, i Senatowi rządzącemu do ogłoszenia przesłać postanowiła. — W końcu, Reprezentant Aner uczynił wniosek o przywróceniu szkoły strzelackiey, czyli tak zwanego Kurka, dla zabawy obywatelskiej, który wniosek odesłany został do Senatu.